

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KARLEBO KIRKE
i tekst og billeder

Udgivet af Karlebo menighedsråd 1977

Tekst: Arne Madsen
Foto: H. van Schaik
Tryk: Humlebæk Bogtrykkeri

Karlebo kirke var oprindeligt en lille, romansk kirke fra tidligt i 1100'erne. Den blev udvidet og ombygget til korskirke ca. 1175–1275. Tårnet kom til i 1400'erne, sakristiet i 1861.

Ved at gå en tur rundt om kirken vil den rå og kløvede kampesten vise, hvor den ældste del af bygningen, skibet, og vestforlængelsen er. Forneden i forlængelsens nordmur sidder en kvader, som er tilhugget af en drejekværn fra yngre jernalder. En billedsten i vestgavlens nordre side kræver et besøg op i tårnet for at ses indefra. Materialet til tilbygningerne er munkesten i ret regelmæssigt munke-skifte og med mange sortbrændte kopper. At søndre korsarm er rigere end nordre skyldes nok, at man ønskede at fremhæve kirkens søndre side og at der er en vis aldersforskel på gavlene.

På vestgavlen over glamhullerne ses »Sejerværk«et fra 1775. Det er et døgnværk med hagegang og timeslagværk, som efter urets restaurering nu atter kan høres. Sejerværket har en såkaldt »stiv« viser, hvad man nok bør bemærke, om man kikker på, hvad klokken er.

Kirkegården er dels den gamle afdeling omkring kirken, dels det nyere anlæg overfor. Denne del er hegnet af en lav stensætning med beplantning. Omkring den gamle kirkegård fører en smuk, gammel kirkegårdsmur, der er teglstensdækket. Ud mod Hesselrødvej er murstenspillerne på begge sider vejen korsmærkede. Det er indviet jord.

Der er gravminder af ret varieret form, også hvad udsmykning af disse angår. Det kristne symbol, korset, ses i forskellig form. Enkelte gravminder som det over Consistorialråd Christian Wewer i kirkegårdens sydøstlige hjørne har en ret anseelig alder. I hjørnet ved kirkens kor og sydfløj er rejst mindesmærket over de i 1848 faldne soldater, der var hjemmehørende i Karlebo sogn. På mindesmærket læses de faldnes navne og sognelokale hjemsted. Går man bag om mindestenen, vil man se »Mor Danmark« i relief.

Udenfor kirkegården ligger det hvidkalkede kapel.

Ved et kirkebesøg inde i kirken, vil man ved indgangen til våbenhuset gå over en af de gamle gravstenes slidte rester. Bedre bevaret er et par, der har plads under gulvet foran alteret. Der ses et hjørne af en af disse stene ved knæfaldet. Den er fra omkring 1660.

Kirkens klokker lyder morgen og aften på hverdage og ved gudstjenesterne. Der er to klokker i tårnets øverste stokværk. Den ældste går tilbage til 1588, den yngste til 1847. En tredje er desværre gået

tabt. Det sørgede klokkeskatten for i 1602, da Kronborg kobbermølle fik den.

Våbenhuset fortæller sognehistorie, om man giver sig til at undersøge nøjere, hvem der gemmer sig bag navnene på præstetavlen dér. Navnefortegnelsen begynder med Reformationen. Man er dog vidende om ét navn forud for denne i præstekæden. Det er nævnt i Kong Valdemars jordebog. Heri omtales 1291 hr. Jon som præst ved Karlebo kirke.

De navne, man kender, har været tilknyttet kirken gennem kortere eller længere periode. Nogle er døde i embedet, enkelte har forladt det i kummer, én skudt. En overlevering siger, at det skete, mens præsten stod på prædikestolen, en anden efter et slagsmål på den nærliggende kro. Det skete for Chresten Jensen Birkerod under den svenske besættelse. En blev slotspræst, en anden consistorialråd, en tredje blev kendt for sit arbejde for missionsmarken. Men om præsten har levet i spotlight eller stille i landet, så står navnet på præstetavlen som et udtryk for, at det er omkring kirken, der er »sognet«, skabt et sogn, hvor mennesker har levet og hørt hjemme.

»Mindebogen« i glasmontren på væggen fortæller om nogle af dem.

Kirkerummet er hvidkalket. I 1894 afdækkedes kalkmalerier. Det skete igen i 1929 og 1962. De er dog atter overkalkede. Men fundene af dem gør, at man ved, at der findes »bibelhistorie« under den hvide puds. Det ældste, men desværre dårligst bevarede, kalkmaleri er en senromansk Majestasfremstilling i korhælvets østkappe. Andre er malet omkring 1400 og omkring 1460–80. De sidste henføres til »Isefjordsværkstedet«. Det gælder til eksempel et motiv med S. Martin til hest, som deler sin kappe med tre tiggende krøblinge.

Karlebo kirke viser tydeligt, at kirken er en korskirke.

Midt i kirken er prædikestolen anbragt, hvor korsarmene mødes. Prædikestolen er fra 1584 og er fra samme værksted som Tikøb og Asminderød, men er rigere udsmykket ved midtfeltets relief, der viser opstandelsen. Kirkens hurtige vækst fra en ganske lille til en stor kirke har rejst spørgsmålet: Har kirken været en valfartskirke? Man ved det ikke.

Prædikestolens storfelter viser de 4 evangelister. På latin står skrevet: »salige er de, som hører Guds ord ...« Og: »Således elskede Gud verden, at han gav sin søn, den enbårne ...« Endvidere: »Jeg er opstandelsen ...« og »Jeg lagde mig og sov ind ...«

Altartavlen er, ligesom prædikestolen, rigt udskåret og dekoreret. Den bærer årstallet 1597. På latin er at læse: »Fromhed styrker rigerne, Chr. 4., konge af Danmark og Norge«.

Maleriet er fra 1856, signeret C. Schleisner. Under dette er skriftordet fra Matth. 18,3.

På alterbordet står et par sengotiske alterstager og ligger Chr. 4.s bibel, trykt i København 1632.

Ved gudstjenester fremsættes en alterkalk fra 1745 med senere bøger. Disken (til alterbrødet) er fra 1738, oblatæsken fra 1710.

Den særprægede vinflaske er skænket kirken Nytårsdag 1707 af præsten Peder Top og Ingeborg Paliliin.

Kirken har gennem tiderne fået adskillige gaver, hvoraf endvidere kan nævnes den grønne messehagel (anonym gave), brudetæppet (syet og skænket af en kreds af Karlebodamer), præstetavlen (anonym), kirkeskibet (do.), vaser og billeder (præsteværelset).

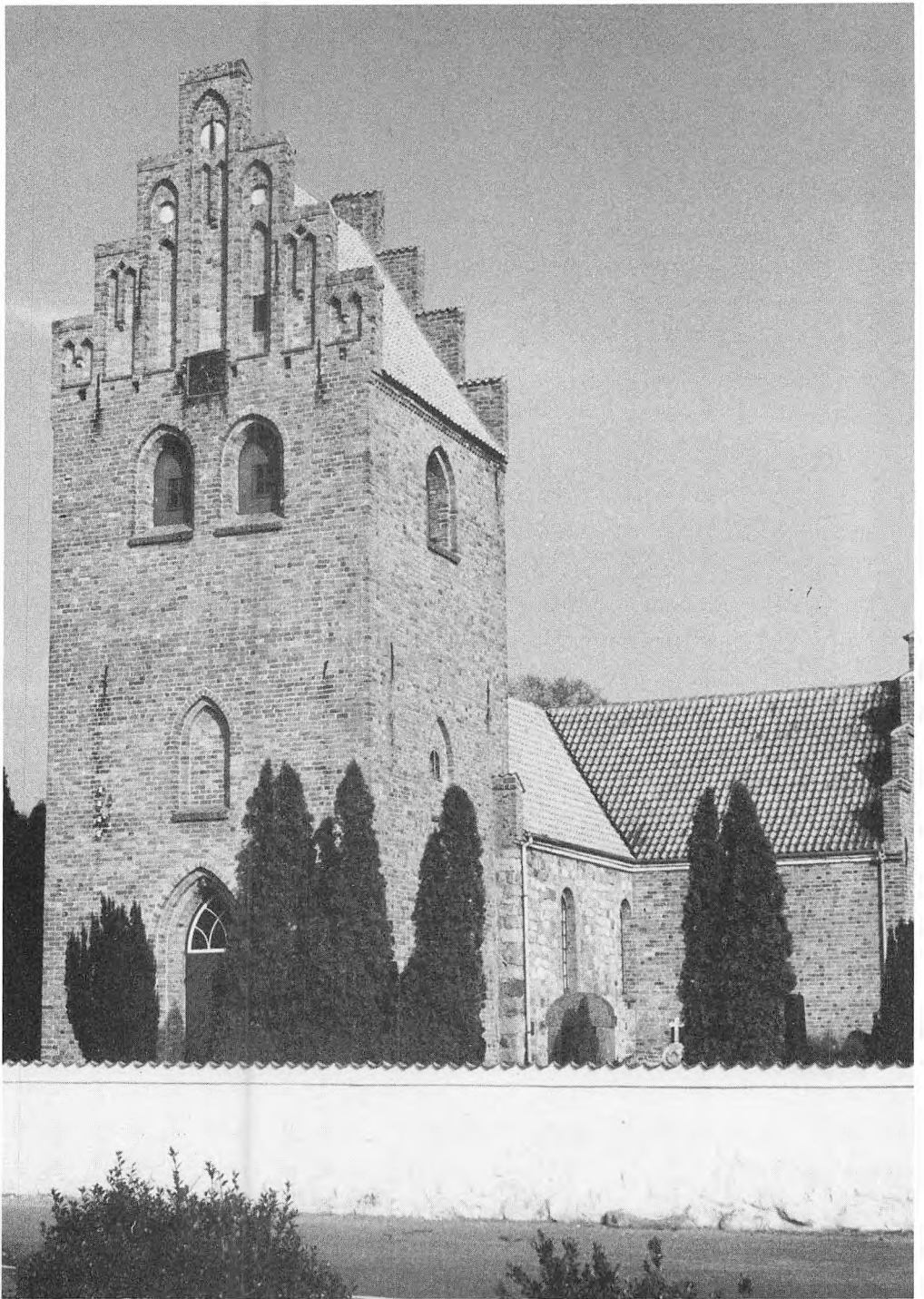
Mellem gaverne er også døbefonten, der er af granit og skænket kirken 1899 af provst Halls børn. Derimod er dåbsfadet gammelt. Det er nederlandsk arbejde fra ca. 1650. Det viser syndefaldet og hjorten, der længes mod livets vande. Dåbskanden er af tin, ca. 1830.

Stolestaderne stammer fra sidste halvdel af 1800'erne, degnestolen dog fra ca. 1625.

Orglet er udført af Troels Krohn 1964, orgelhus og facade er tegnet af arkitekt Rolf Graae.

Man bemærker i korbuen et par englehoveder, en kirkebøsse og skål.

Lysekronerne er fra omkring århundredskiftet, hvad man kan læse på dem, om man vil studere dem nøjere under et besøg i Karlebo gamle kirke.

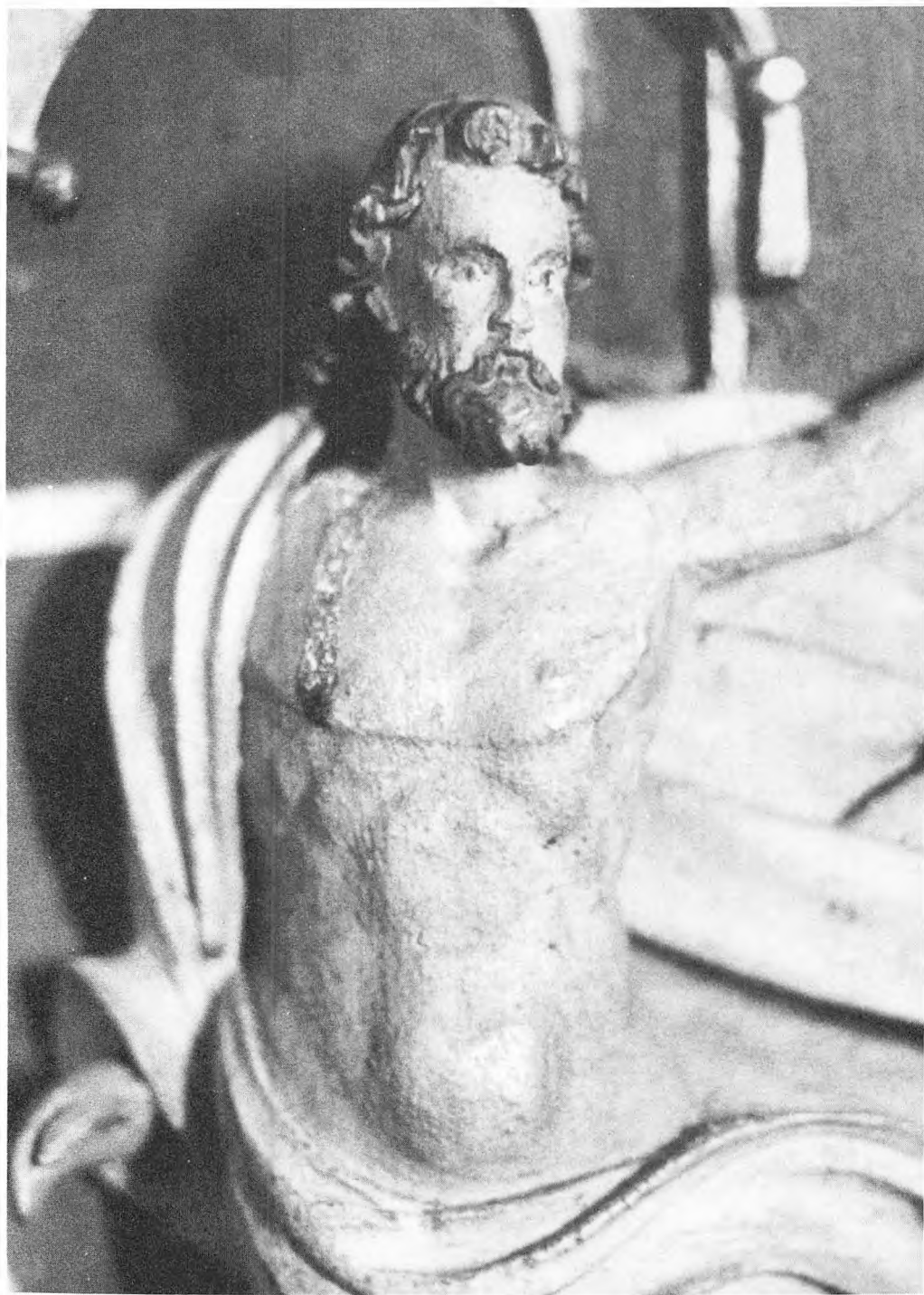

ECCE SVM RESVRRECTIONE ET VITAE

IOHANNIS II. CAP. IV.

ST. LUCAS

